

บทที่ 3

สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ และสินเชื่อสหกรณ์ของธนาคารพาณิชย์

3.1 สินเชื่อธนาคารพาณิชย์

ชนิดของสินเชื่อสามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์เพื่อการกู้ยืมดังนี้

1) Capital Investment Credit สินเชื่อประเภทนี้เป็นสินเชื่อให้แก่บริษัท หรือบุคคล เพื่อนำไปใช้ในการก่อสร้าง

2) Commercial Credit สินเชื่อประเภทนี้เป็นสินเชื่อให้กับผู้ประกอบการซึ่งต้องการเงินทุนหมุนเวียน (working capital) เพื่อนำไปซื้อวัตถุดิบหรือไปจ่ายเป็นค่าจ้างแรงงาน และในขณะเดียวกันก็นำไปใช้เป็นทุนซื้อสินค้าเพื่อนำมาจำหน่ายต่ออีกด้วย

3) Mercantile Credit สินเชื่อประเภทนี้ ผู้ประกอบการให้กับผู้ขายปลีก ผู้ขายส่ง ซึ่งกระจายจ่ายปันผลผลิตให้กับพ่อค้า และได้ผลิตผลการขายเป็นสินเชื่อ กล่าวคือให้ของไปขายก่อนแล้วเก็บเงินทีหลัง

4) Agricultural Credit สินเชื่อเพื่อการเกษตร สินเชื่อประเภทนี้เป็นสินเชื่อที่ให้กับเกษตรกรผู้ซึ่งต้องการเงินทุนเพื่อนำไปซื้อที่ หรือปรับปรุงวิธีการผลิตในไร่นาของตน เช่น สร้างขุ้งฉาง ซ่อมเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ฯลฯ

5) Personal or Consumer Credit สินเชื่อประเภทนี้เป็นสินเชื่อที่ให้กับบุคคลผู้ซึ่งต้องการสินค้าเพื่อบริโภคเป็นการให้สินเชื่อไปก่อน เพื่อนำไปซื้อสินค้ามาบริโภคตามความปรารถนา

6) Public Credit สินเชื่อประเภทนี้ เป็นสินเชื่อที่ทางรัฐบาลกู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อนำไปก่อสร้างถนนหนทาง เขื่อน ไฟฟ้า ฯลฯ ซึ่งรัฐบาลสามารถกู้ได้จาก การออกพันธบัตร ตั๋วเงินคลัง ฯลฯ

7) Bank Credit เป็นสินเชื่อที่ธนาคารให้เพื่อวัตถุประสงค์อเนกประการ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ

นอกจากสินเชื่อจำแนกออกไปตามวัตถุประสงค์แล้ว ยังสามารถจำแนกออกไปเป็น

(1) สินเชื่อตามระยะเวลา ได้แก่

- สินเชื่อระยะยาว (long term credit)
- สินเชื่อระยะปานกลาง (medium term credit)
- สินเชื่อระยะสั้น (short term credit)

(2) จำแนกตามหลักประกัน ได้แก่

- สินเชื่อที่มีหลักประกัน
- สินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน

ในการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์นั้น จำแนกสินเชื่อได้ดังนี้

- ก. การให้กู้ยืมเงิน (loan)
- ข. การให้เบิกเงินเกินบัญชี (overdraft)
- ค. การรับซื้อลดตั๋วเงิน (bill discount)
- ง. การออกหนังสือค้ำประกัน และการประกันหนี้ทุกชนิด รวมทั้งการรับรองและอาวัลตั๋วเงิน
- จ. สินเชื่ออื่นๆ ซึ่งแยกออกไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงินแต่ละประเภทดังนี้
 - สินเชื่อส่วนบุคคล
 - สินเชื่อเพื่อการเกษตร
 - สินเชื่อเพื่อการอุตสาหกรรม
 - สินเชื่อเพื่อการศึกษาศึกษา
 - สินเชื่อเพื่อเคหะสงเคราะห์
 - สินเชื่อเพื่อการพัฒนาบ้านอยู่อาศัย
 - สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย
 - สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดเล็ก
 - สินเชื่อเพื่อส่งเสริมการค้าของคนไทย
 - สินเชื่อสำหรับงานประกวดคาราโอเกะและรัฐวิสาหกิจ
 - สินเชื่อเพื่อซื้อเครื่องมือกล
 - สินเชื่อเพื่อการก่อสร้างและการขนส่ง
 - สินเชื่อเพื่อค้ำประกันสินค้าและซื้อลด
 - สินเชื่อเพื่อการส่งสินค้าเข้า
 - สินเชื่อเพื่อการส่งสินค้าออก

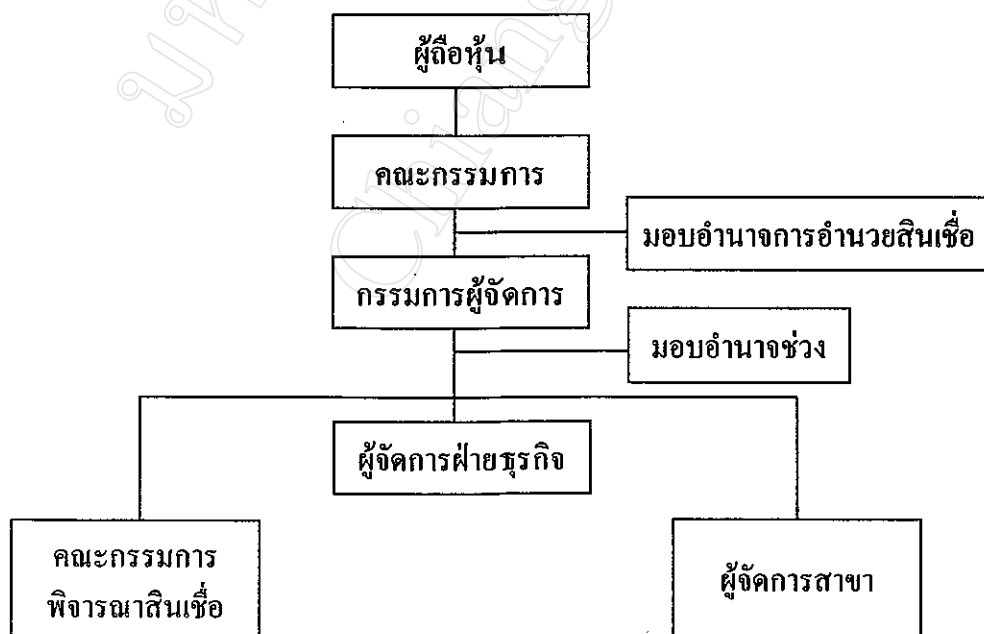
สินเชื่อหลักที่ทำรายได้ให้แก่ธนาคารในอันดับสูง ได้แก่ การกู้ยืมเงินการให้เบิกเงินเกินบัญชี และการรับซื้อลดตั๋วเงิน ส่วนสินเชื่อประเภทอื่นๆ เป็นสินเชื่อที่แยกออกไปตามวัตถุประสงค์ต่างๆ ของการใช้เงินของผู้ขอสินเชื่อ แต่ลักษณะของการให้กู้ไม่แตกต่างไปจากสินเชื่อหลัก 3 ประเภทที่กล่าวแล้ว

การประกอบธุรกิจของธนาคารเป็นไปในรูปบริษัทจำกัด จึงต้องยึดถือหลักเกณฑ์การหากำไรให้แก่ผู้ถือหุ้นมากที่สุด ดังนั้นนอกจากการหาเงินฝากอันเป็นหน้าที่หลักของธนาคารแล้ว จะต้องมีการปล่อยสินเชื่อไปให้แก่ผู้ประกอบการ เพื่อหารายได้มาหักค้ำกับการดำเนินงานของธนาคารอีกด้วย สินเชื่อที่ธนาคารอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้ามีหลายลักษณะแตกต่างกันไป การอำนวยความสะดวก

เชื่อจึงต้องมีวิธีการหลายลักษณะแตกต่างกันไป เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าระดับต่างๆ การที่ธนาคารเป็นนิติบุคคล และดำเนินงานในลักษณะบริษัทจำกัด (ป.พ.พ. มาตรา 72) จึงมีการขายหุ้นของธนาคารไปให้แก่ผู้ที่ต้องการลงทุน และธนาคารก็ระดมเงินจากการขายหุ้นนี้ดำเนินการ โดยมีคณะกรรมการจัดการเรื่องนี้ ซึ่งใน ป.พ.พ. มาตรา 1144 บัญญัติไว้ว่า “บรรดาบริษัทจำกัดให้มีกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนช่วยกันจัดการตามข้อบังคับของบริษัทและอยู่ในความครอบครองของที่ประชุมใหญ่แห่งผู้ถือหุ้นทั้งปวง” ดังนั้น คณะกรรมการจึงมีอำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ ในการบริหารงานของธนาคาร เพื่อให้เกิดผลดีมีกำไร เพื่อที่จะได้จ่ายคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นเงินปันผล การอำนวยความสะดวกเชื่อจึงเป็นหน้าที่สำคัญของคณะกรรมการที่จะดำเนินการให้เกิดผลดี แต่ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการมักจะมอบอำนาจนี้เป็นบางส่วนให้กับกรรมการบริหารไปดำเนินการ และคณะกรรมการบริหารก็จะมอบอำนาจของตนไปยังกรรมการผู้จัดการ ซึ่งเป็นผู้บริหารงานของธนาคารโดยตรง ดำเนินการอีกต่อหนึ่ง และเนื่องจากการดำเนินงานของธนาคารนั้นมีระเบียบแบบแผนต่างๆ มากมาย มีองคาพยพของธนาคารกว้างใหญ่ กรรมการผู้จัดการแต่เพียงผู้เดียวไม่สามารถที่จะอำนวยความสะดวกทุกชนิดได้ผลดีและรวดเร็ว จึงได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ชั้นรองๆ ลงมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยมอบอำนาจให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าของธนาคารในลักษณะต่างๆ กันกับเจ้าหน้าที่ชั้นรองๆ ลงไป ได้แก่ กรรมการผู้ช่วยผู้จัดการ ผู้จัดการฝ่ายธุรกิจ ผู้จัดการสาขา ฯลฯ

การอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าของธนาคารสามารถแสดงดังแผนภูมิต่อไปนี้

รูปที่ 1 แผนภูมิแสดงการอำนวยความสะดวกของธนาคาร



การอำนวยความสะดวกให้รวดเร็วและถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ขอสินเชื่อย่อมจะนำรายได้มาสู่ธนาคาร จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่า การอำนวยความสะดวกของธนาคารเริ่มจากคณะกรรมการมอบอำนาจให้กรรมการผู้จัดการเป็นผู้พิจารณาปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าเป็นจำนวนเงินสูง แต่ยังมีสินเชื่อบางประเภทที่อยู่ในอำนาจของกรรมการผู้จัดการ แต่กรรมการผู้จัดการประสงค์จะแบ่งเบากภาระของตน จึงได้มอบอำนาจให้กับคณะกรรมการพิจารณาสินเชื่อ ผู้จัดการฝ่ายธุรกิจ และผู้จัดการสาขา สามารถที่จะอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าได้เลย ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการพิจารณาสินเชื่ออาจจะมีอำนาจในอาคารอนุมัติวงเงินสินเชื่อให้กับลูกค้าของธนาคารได้ทุกประเภท ในวงเงิน 10 ล้านบาท เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันผู้จัดการฝ่ายธุรกิจมีอำนาจอำนวยความสะดวกได้เพียง 5 ล้านบาท ส่วนผู้จัดการสาขามีอำนาจอำนวยความสะดวกได้เพียง 2 แสนบาท ดังนี้ เป็นต้น เหตุที่ต้องมีการมอบอำนาจให้ไม่เท่ากัน และลดหลั่นกันลงมาถือเป็นการควบคุมภายในวิธีหนึ่ง เพราะอำนาจในการอำนวยความสะดวกนี้ผูกพันกับผลประโยชน์ของธนาคาร ถ้าหากมอบอำนาจให้แก่ผู้ใดมาก ถ้าเกิดความเสียหายขึ้นจะเป็นการเสียหายต่อชื่อเสียงของธนาคาร และอาจทำให้ธนาคารประสบกับการขาดทุนได้

ปกติแล้ว การมอบอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ของธนาคารนั้น ทำได้ 2 อย่าง คือ

(1) การมอบอำนาจโดยตนเอง เป็นอำนาจที่คณะกรรมการมอบให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่ออำนวยความสะดวกด้วยตนเอง เพื่อเป็นผลดีต่อการดำเนินงาน อาทิ กรรมการผู้จัดการ มีอำนาจอำนวยความสะดวกรวมกันทุกประเภท 50 ล้านบาท คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาอำนวยความสะดวกได้ 10 ล้านบาท ผู้จัดการฝ่ายธุรกิจ 5 ล้านบาท และผู้จัดการสาขาให้มีอำนาจอำนวยความสะดวกได้ 2 แสนบาท เป็นต้น

(2) การมอบอำนาจร่วม เป็นอำนาจที่มอบให้เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก ร่วมกัน ตัวอย่าง เช่น ผู้จัดการสาขามีอำนาจอำนวยความสะดวกได้เพียง 2 แสนบาท แต่ถ้าลูกค้าต้องการขอสินเชื่อ 7 แสนบาท ก็มีอำนาจร่วมกับรองผู้จัดการฝ่ายธุรกิจอำนวยความสะดวกได้ 7 แสนบาท ดังนี้ เป็นต้น

สำหรับวงเงินในการอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าของธนาคารนั้น ลดหลั่นกันไปตามอำนาจของเจ้าหน้าที่ธนาคารได้รับมอบว่าแต่ละตำแหน่งหน้าที่นั้นๆ ทางคณะกรรมการได้มอบอำนาจให้ไว้แต่ละตำแหน่งหน้าที่อย่างไรบ้าง สินเชื่อของธนาคารนั้นจะต้องอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็วทันกับความประสงค์ของลูกค้าผู้ขอสินเชื่อ และสินเชื่อที่คืนนั้น จะต้องมียอดราดเงินน้อยเรียกคืนได้ 100% เต็ม ไม่บังเกิดความเสียหาย เพราะก่อนที่จะอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าของธนาคารนั้น เจ้าหน้าที่สินเชื่อธนาคารได้ทำการวิเคราะห์ผู้ขอสินเชื่อตลอดจนโครงการต่างๆ เป็นอย่างดีแล้ว

การอำนวยความสะดวกของธนาคารพาณิชย์ตามชนิดสินเชื่อ มีรายละเอียดของสินเชื่อที่แตกต่างกันไปดังนี้

ก. การให้กู้ยืมเงิน (loan) การอำนวยความสะดวกแบบนี้เป็นลักษณะการอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าของธนาคารทั่วไป โดยง่ายให้เป็นเงินก้อนจำนวนมากครั้งเดียวกันทั้งหมด เต็มจำนวนแล้วคิดดอกเบี้ย เอาจากลูกค้าในภายหลังแล้วแต่จะตกลงกันว่าจะเป็นการทำอะไร ตามปกติแล้วอัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์กฎหมายกำหนดไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี

สำหรับการชำระหนี้ก็เช่นเดียวกัน เมื่อครบกำหนดถึงวันใช้หนี้ผู้ขอสินเชื่อทยอยใช้หนี้เป็นรายเดือนก็ได้ ตามแต่จะตกลงกันหรือจะชำระหนี้เป็นเงินก้อนพร้อมกับดอกเบี้ยเลยทีเดียวก็ได้ การผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือนหรือเป็นงวดนี้ จะต้องมีข้อตกลงพิเศษระบุไว้ในเงื่อนไขของสัญญา คู่ พร้อมทั้งระบุด้วยว่าถ้าผู้กู้ผิดนัดจะยอมให้ธนาคารคิดดอกเบี้ยในอีกอัตราหนึ่ง

สินเชื่อประเภทนี้ เหมาะสำหรับลูกค้าของธนาคารที่ต้องการใช้เงินก้อน เช่น ผู้ที่มีแผนการใช้จ่ายเงินตามแผนงานที่วางไว้แล้ว หรือมีข้อผูกพันที่จะต้องใช้จ่ายเงินอย่างใดอย่างหนึ่ง

การกู้ยืมนั้นจะต้องมีหลักทรัพย์อย่างใดต่อไปอย่างหนึ่งหรือรวมกัน ตามสมควรวางเป็นหลักประกัน คือ หลักทรัพย์ต่างๆ ได้แก่

- 1) ที่ดินของผู้ขอสินเชื่อเอง หรือของผู้อื่นซึ่งยินยอมให้ผู้ขอสินเชื่อนำมาทำจำนอง
- 2) ใบรับฝากประจำของธนาคาร
- 3) พันธบัตรรัฐบาลไทย
- 4) หุ่นของบริษัทจำกัดต่างๆ ที่ธนาคารเห็นสมควร

ข. การให้เบิกเงินเกินบัญชี (overdraft) การให้เบิกเงินเกินบัญชีนี้ เป็นการกำหนดวงเงินให้ใช้ เช่น 100,000 บาท 500,000 บาท หรือมากยิ่งขึ้น ขึ้นไปตามประเภทของกิจการของลูกค้า ธนาคารจะให้สินเชื่อประเภทนี้เฉพาะกับลูกค้าที่มีบัญชีกระแสรายวันกับธนาคารโดยเฉพาะ เท่านั้น โดยมีหลักการว่าธนาคารจะยอมให้ลูกค้าเบิกเงินไปจากธนาคารเป็นจำนวนหนึ่งในระยะเวลาหนึ่งแน่นอน ปกติสัญญากัน 6 เดือน หรือแล้วแต่จะตกลงกันไว้ เป็นอย่างอื่น ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยเอาจากลูกค้าเฉพาะยอดเงินที่ลูกค้าเบิกเอาไปจากธนาคารเท่านั้น (ยอดตัวแดง) ดอกเบี้ยที่คิดจากลูกค้าจะคิดทุกเดือนและผ่านเข้าบัญชีลูกค้าในทุกๆ วันสิ้นเดือน พร้อมทั้งจะมีจดหมายแจ้งยอดจำนวนดอกเบี้ยไปให้ลูกค้าได้ทราบอีกด้วย

สินเชื่อประเภทนี้เป็นที่นิยมกันในวงการค้าและธุรกิจมาก เพราะเหมาะสำหรับลูกค้าที่ไม่สามารถจะกำหนดจำนวนเงินตายตัวลงไปได้ว่าจะใช้เงินในจำนวนเท่าไร แต่มีความจำเป็นต้องใช้เงินเป็นประจำเกือบทุกวัน การชำระเงินคืนสำหรับสินเชื่อประเภทนี้ก็ง่าย เพียงแต่นำเงินเข้าบัญชีให้คุ้มยอดเงินที่เบิกเกินไปก็ถือว่าชำระหนี้แล้ว

สินเชื่อประเภทเบิกเงินบัญชีนี้ ตามทางปฏิบัติของธนาคารมีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ

- 1) เบิกเงินเกินบัญชีชั่วคราว และ
- 2) เบิกเงินบัญชีถาวรแบบมีสัญญา

1) การเบิกเงินเกินบัญชีชั่วคราวนี้ สำหรับลูกค้าที่ธนาคารรู้จักดี และไว้น้ำใจเชื่อใจได้เท่านั้น ธนาคารจึงจะยินยอมให้เบิกเกินบัญชีได้ เนื่องจากการเบิกเงินเกินบัญชีชั่วคราวนี้มีอัตราเสี่ยงสูงมาก จึงต้องพิจารณาให้กับลูกค้าที่จริงจัง เท่านั้น วิธีการก็ไม่มีอะไรยุ่งยาก เพียงแต่ลูกค้าเขียนเช็คเกินจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชี ถ้าลูกค้าเป็นที่รู้จักของธนาคารดีพอและไว้น้ำใจเชื่อใจได้ ธนาคารก็จะผ่านบัญชีให้สำหรับเช็คที่เบิกเกินบัญชี ตัวอย่างเช่นในบัญชีมีเงินอยู่ 1,000 บาท แต่เขียนเช็คสั่งจ่าย 6,000 บาท ถ้าธนาคารผ่านเช็คใบนี้ก็จะปรากฏยอดตัวแดง 5,000 บาท แสดงว่าลูกค้าเบิกเงินเกินบัญชีไป 5,000 บาท หรืออีกนัยหนึ่งลูกค้านี้เป็นหนี้ธนาคารอยู่ 5,000 บาท ซึ่งปรากฏยอดเงินในบัญชีเป็นตัวแดง ซึ่งเท่ากับว่าลูกค้าได้เป็นหนี้ธนาคารอยู่เป็นเงินจำนวนนั้น สำหรับอัตราดอกเบี้ยเบิกเงินเกินบัญชีชั่วคราวนี้ ธนาคารคิดสูงสุดร้อยละ 15 ต่อปี และระยะเวลากำหนดใช้หนี้คือจะต้องไม่เกิน 2 สัปดาห์ ลูกค้าผู้ที่จะได้รับความสะดวกจากธนาคารได้รับสินเชื่อประเภทนี้มีสองลักษณะด้วยกัน คือเป็นผู้ที่มีเงินทุนหมุนเวียนในบัญชีดีประการหนึ่ง และไม่เคยมีเช็คคืนเลยคือเป็นลูกค้าที่ดีมาก่อน ส่วนอีกลักษณะหนึ่ง ลูกค้าจะต้องมีเงินหมุนเวียนในบัญชีดีและต้องไปติดต่อกับธนาคารให้ผ่านเช็คให้เป็นครั้งคราว การให้สินเชื่อในกรณีที่จะเป็นจำนวนเงินไม่มากนัก ด้วยธนาคารมีความเสี่ยงสูงมากสำหรับการปล่อยสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีประเภทชั่วคราวนี้ ปกติแล้วมีธนาคารน้อยแห่งที่จะให้สินเชื่อประเภทนี้ นอกจากมั่นใจจริงๆ ว่าเป็นลูกค้าที่จริงจัง และติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานานแล้ว เท่านั้น

2) สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีถาวรแบบมีสัญญา สินเชื่อประเภทนี้มีหลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกันหนี้ ธนาคารจึงสามารถปล่อยเงินออกให้เบิกเกินบัญชีได้ เป็นจำนวนมาก เพราะความต้องการใช้เงินของลูกค้ามีหลายระดับด้วยกัน ธนาคารจึงต้องมีสัญญาเพื่อประกันการเสี่ยง โดยมีหลักทรัพย์ค้ำประกันหนี้ และสัญญานี้ ปกติ มีระยะเวลา 6 เดือน และจะพิจารณาต่อสัญญาให้ทุก 6 เดือน แต่ถ้าธนาคารเห็นสมควรก็อาจเรียกหนี้คืนได้ภายในระยะเวลาตามสัญญา โดยไม่อนุญาตให้ลูกค้าต่อสัญญาออกไปอีก ถ้าปรากฏว่าลูกค้าใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ที่ทำสัญญาไว้กับธนาคาร และเช่นกัน ถ้าลูกค้าปฏิบัติถูกต้องตามสัญญาและการค้าเจริญดี ธนาคารก็ต่อสัญญาให้ต่อไปอีก ในขณะที่เดียวกันอาจเพิ่มวงเงินที่ให้ออกไปก็ได้ เพื่อขยายกิจการค้าออกไป

โดยหลักการแล้ว บัญชีเบิกเงินเกินบัญชีของลูกค้านี้ อาจจะใช้เป็นแหล่งขอสินเชื่อประเภทอื่นๆ อีกก็ได้ โดยให้ออนสินเชื่อแต่ละประเภทผ่านมาเข้าบัญชีนี้แล้ว ลูกค้าก็ใช้เช็คของตนเบิกถอนเอาไปใช้ตามความต้องการ

ค. การรับซื้อลดตั๋วเงิน (discounting bill) การอำนวยความสะดวกประเภทนี้มีหลักการอยู่ว่า ธนาคารจะยอมรับซื้อลด (discount) ตั๋วเงินทุกชนิดไว้จากลูกค้า (สำหรับตั๋วเงินนั้น มีบัญญัติไว้ใน พ.พ. มาตรา 989) ตั๋วเงินที่ถูกค่านำมาขายลดให้กับธนาคารนี้เป็นตั๋วที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระเงิน โดยธนาคารจ่ายเงินให้กับลูกค้าไปก่อนตามจำนวนเงินในตั๋ว โดยหักเอาดอกเบี้ยไว้ส่วนหนึ่งล่วงหน้าตามระยะเวลาก่อนที่จะถึงกำหนดชำระเงิน อัตราดอกเบี้ยที่หักจากแต่ละประเภทของตั๋วจะเป็นไปตามข้อตกลงกัน โดยที่ลูกค้าจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ในการรับเงินตามตัวนั้นๆ ให้ไว้กับธนาคารโดยถูกต้องตามกฎหมายอีกด้วย ปกติ โดยการสลักหลังและส่งมอบ กล่าวง่ายๆ การรับซื้อลดตั๋วเงิน คือการที่ลูกค้านำตั๋วเงินมาขายลดให้ธนาคารก่อนที่ตั๋วเงินจะถึงกำหนดเวลาชำระเงิน คือว่าธนาคารให้กู้ยืมเงินโดยลูกค้ามอบตั๋วเงินซึ่งธนาคารมีสิทธิที่จะไปเรียกเก็บเงินเอาจากผู้มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินตามตัวนั้น เมื่อถึงเวลากำหนดไว้

ตั๋วเงินที่ธนาคารพาณิชย์ซื้อลดนี้ ได้แก่ ตั๋วเงินที่เกิดจากการค้า (trade bill) ตั๋วเงินดังกล่าว ได้แก่ ตั๋วแลกเงินที่ขายสินค้าออกโดยสั่งให้ผู้ซื้อเป็นผู้จ่าย ซึ่งโดยปกติ เป็นตั๋วที่มีระยะเวลา เช่น 30 วัน หรือ 60 วัน เป็นต้น และแทนที่ผู้ขายจะรอจนถึงกำหนดเวลาชำระเงิน ผู้ขายนำไปขายลดให้แก่ธนาคารพาณิชย์ ในกรณีนี้เรียกกันว่าธนาคารพาณิชย์ซื้อลด กล่าวคือ ในการซื้อนั้น ธนาคารพาณิชย์มิได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ออกตั๋วเต็มจำนวนเงินในตั๋ว แต่ลดเงินลงส่วนหนึ่งเท่ากับส่วนที่เป็นดอกเบี้ย ตั้งแต่วันซื้อจนถึงวันกำหนดชำระเงินตามอัตราซื้อลดของธนาคารพาณิชย์ ตั๋วเงินที่ธนาคารพาณิชย์ซื้อลดนี้ ธนาคารพาณิชย์จะเก็บไว้ถึงกำหนด และไปรับชำระเงินจากผู้จ่าย วิธีนี้เป็นทางหนึ่งที่ผู้ขายสินค้าโดยให้เครดิตแก่ผู้ซื้อ สามารถนำตัวไปเปลี่ยนเป็นเงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้ทันทีที่ขายของ และนำเงินไปใช้ในการค้าต่อไป จึงช่วยให้การหมุนเวียนของผู้ทำการค้าสะดวกขึ้น ตั๋วเงินที่ธนาคารพาณิชย์ซื้อลดในบางกรณี ก็เป็นตัวสัญญาใช้เงิน แต่เป็นการยากสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จะทราบได้ว่า ตัวสัญญาใช้เงินจะเป็นตั๋วเงินที่เกิดจากการค้าหรือไม่ เพราะตัวสัญญาใช้เงินมีลักษณะค่อนข้างไปทางให้กู้ยืมเงิน (finance bill) แต่สำหรับประเทศไทยเรานั้น การใช้ตั๋วเงินในทางการค้ายังไม่แพร่หลาย จึงเป็นเหตุให้ในระยะที่แล้ว ๆ มา ตั๋วเงินที่ธนาคารพาณิชย์ซื้อลดเป็นตั๋วเงินที่เกี่ยวกับการค้าต่างประเทศเสียเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นในการซื้อตั๋วที่เกี่ยวกับการค้าต่างประเทศ โดยเฉพาะการส่งออก ธนาคารพาณิชย์มีสินค้าที่มีการซื้อขายเป็นหลักประกันอยู่ด้วย ซึ่งทำให้การเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ลดลง

การจัดชั้นลูกหนี้ ธนาคารจัดแบ่งชั้นลูกหนี้ออกเป็น 3 ชั้น

1) หนี้ต่ำกว่ามาตรฐาน คือหนี้ที่มีความเสี่ยงโดยไม่สมควร เช่น

- หนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วไม่มีหลักประกัน หรือมีแต่ไม่คุ้มหนี้ ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้

- ฐานะการเงินของลูกหนี้ไม่อาจสร้างความมั่นใจในการชำระหนี้คืนธนาคารได้

2) หนี้สงสัย คือหนี้ที่ไม่มีหลักประกัน หรือมีแต่ไม่คุ้มหนี้ หรือ มีบุคคลค้ำประกันที่มีฐานะทางการเงินอ่อน และค้างชำระดอกเบี้ยนานเกิน 1 ปี และมีเหตุให้เชื่อได้ชัดเจนว่าจะเรียกเก็บหนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้ในที่สุด เช่น

- ธนาคารตามตัวลูกหนี้ไม่พบ ติดต่อลูกหนี้ไม่ได้
- ลูกหนี้ได้ขอผิดผ่อนชำระหนี้ไว้แต่ผัดนัดชำระ และมีความสามารถในการชำระหนี้อ่อน
- หนี้ที่มีหลักประกันไม่คุ้มหนี้ และถึงกำหนดชำระแล้ว และลูกหนี้ดำเนินธุรกิจขาดทุนมาเป็นเวลาหลายปี หรือเลิกกิจการแล้ว และคาดว่าจะไม่สามารถชำระหนี้ให้ธนาคารครบถ้วน
- หนี้ที่ถึงกำหนดชำระคืนแล้ว และมีเหตุที่เชื่อได้แน่ชัดว่าจะต้องดำเนินคดีหนี้ที่ศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย และคาดว่าส่วนแบ่งที่ธนาคารได้รับไม่คุ้มหนี้

3) หนี้สูญ คือหนี้ส่วนที่ธนาคารไม่อาจเรียกเก็บเงินคืนได้ ประกอบด้วย

- หนี้ซึ่งติดตามโดยสมควร แต่ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว
- หนี้ซึ่งตามพฤติการณ์ไม่อาจเรียกให้ชำระหนี้ได้ เช่น
 - หนี้ขาดอายุความ
 - ลูกหนี้ล้มละลาย และแบ่งเจดีย์ทรัพย์สินครั้งสุดท้ายแล้ว
 - ลูกหนี้ถึงแก่กรรม ไม่มีมรดกชำระหนี้
 - ลูกหนี้ตกลงชำระบางส่วน ที่เหลือไม่มีทางชำระแล้ว
 - ลูกหนี้เลิกกิจการ ไม่มีทรัพย์สินชำระหนี้ได้

ผลกระทบของหนี้เสียสินเชื่อบริษัท

1) เป็นเครื่องวัดประสิทธิภาพการทำงานของบริษัท เป็นสัญญาณแจ้งให้ผู้บริหารกิจการได้ทราบถึงสิ่งที่จะต้องแก้ไข เพราะมีผลกระทบต่อการทำงานและผลกำไรของกิจการ

2) ทำให้ประชาชนได้ทราบถึงฐานะที่แท้จริงของบริษัทนั้นๆ เพื่อตัดสินใจว่าจะเลือกลงทุนกับธนาคารใด

3) ใช้เป็นข้อมูลสำหรับจัดลำดับชั้นแก่ธุรกิจประเภทต่างๆ ขององค์กรที่มีหน้าที่จัดลำดับชั้น

4) องค์กรต่างประเทศใช้พิจารณาในการจะร่วมลงทุนทำธุรกิจด้วยหรือไม่

3.2 สินเชื่อสังหาริมทรัพย์

เป็นสินเชื่อระยะยาวที่ให้ผู้ซื้อที่อยู่อาศัย ได้แก่บ้านและที่ดิน พอแยกตามวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

- 1) ซื้อบ้าน ทาวน์เฮาส์ ตึกแถว พร้อมที่ดิน สำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยและอาจมีประโยชน์ ใช้สอยด้านการพาณิชย์ด้วย
- 2) ซื้อที่ดิน เพื่อปลูกบ้านอยู่อาศัย หรือขยายบริเวณที่พักอาศัย และ/หรือซื้อไว้ปลูกบ้านพักอาศัยในอนาคต โดยพิจารณาว่าไม่ได้ซื้อเก็งกำไร
- 3) เพื่อชำระหนี้อันเนื่องมาจากการซื้อบ้านพร้อมที่ดินหรือที่ดินจัดสรร ซึ่งผู้ขอกู้มีภาระผ่อนชำระอยู่กับธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่น และได้ผ่อนชำระมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน โดยแสดงเอกสารหลักฐานการผ่อนชำระหนี้ได้ตรงตามสัญญาจนถึงเดือนที่ได้ยื่นคำขอกู้
- 4) เพื่อก่อสร้างบ้านพักอาศัย ปรับปรุง ต่อเติม ซ่อมแซม ดัดแปลง ตกแต่งอาคาร/เรือนพักอาศัย

คุณสมบัติผู้ขอกู้

- 1) มีอาชีพมั่นคง มีรายได้ประจำ
- 2) ผู้ขอกู้มีรายได้ในรูปเงินเดือนประจำ จะต้องมียุบรวมระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้ไม่เกิน 60 ปี ส่วนผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัวไม่เกิน 65 ปี
- 3) ผู้ขอกู้ที่อยู่ระหว่างการผ่อนชำระหนี้กับธนาคารจะต้องมีประวัติการติดต่อดี และได้ผ่อนชำระหนี้คืนธนาคารมาแล้วอย่างสม่ำเสมอไม่น้อยกว่า 18 เดือน

วงเงินให้กู้

- 1) ซื้อบ้าน ทาวน์เฮาส์ ตึกแถวพร้อมที่ดิน ซื้อที่ดิน และปลูกบ้าน ให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาซื้อขายที่ปรากฏในสัญญาซื้อขาย และ หรือ ค่าก่อสร้างตามแต่กรณี สำหรับการกู้สมทบเพื่อซื้อเฟอร์นิเจอร์ เครื่องเรือน และการตกแต่งอาคารที่พักอาศัย หรืออาณาบริเวณที่พักอาศัย อันเป็นรายการเพิ่มเติมนอกเหนือจากสัญญาซื้อขาย หรือสัญญาก่อสร้าง ให้กู้ในวงเงินที่พิจารณาเห็นว่าเหมาะสม ทั้งนี้วงเงินที่จะให้เพิ่มเติมต้องไม่เกินร้อยละ 30 ของราคาบ้าน/ทาวน์เฮาส์/ตึกแถวพร้อมที่ดินที่ซื้อ
- 2) ซื้อที่ดินจัดสรรเพื่อปลูกบ้านพักอาศัยในอนาคต และเพื่อชำระหนี้ อันเนื่องมาจากการซื้อบ้านพร้อมที่ดิน ให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาซื้อขาย
- 3) ซื้อที่ดินเพื่อขยายบริเวณบ้าน และกู้เพื่อการก่อสร้างปรับปรุงบ้านพักอาศัยให้กู้ตามวงเงินที่จ่ายจริง

อัตราดอกเบี้ย

- 1) เงินไม่เกิน 750,000.- บาท และหลักทรัพย์ราคาประเมิน ไม่เกิน 1,000,000.-บาท คิดดอกเบี้ย MLR
- 2) เงินกู้สูงกว่า 750,000 บาท หรือราคาประเมินเกิน 1,000,000 บาท คิดดอกเบี้ย MLR + 0.5

ระยะเวลาการผ่อนชำระ

ผ่อนชำระเป็นรายเดือนๆ ละเท่าๆ กัน ระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน 20 ปี โดยให้สาขาเป็นผู้กำหนดระยะเวลาผู้ตามความเหมาะสมอีกทีหนึ่ง

ในการผ่อนชำระไม่ตรงตามเงื่อนไขติดต่อกันเป็นเวลา 2 เดือน ให้คิดในอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อบริษัทในขณะนั้น นับจากวันที่ชำระเงินกู้ครั้งสุดท้าย จนกว่าจะนำเงินมาชำระหนี้สินได้ครบถ้วน และในการชำระเงินกู้ครั้งต่อไปได้ปฏิบัติตามสัญญาจึงให้คิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราเดิม

หลักประกัน

จดจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่อยู่อาศัยนั้นเป็นประกันให้ค้ำกับหนี้ที่ขอกู้